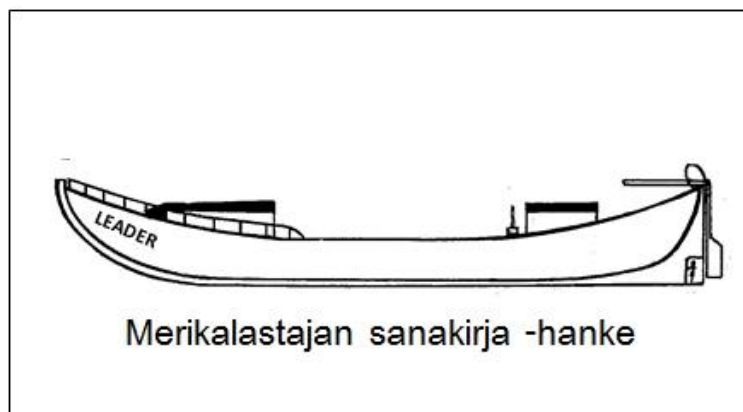

Selkämeren kansallispuiston ystävät ry ja Merikarvia-seura ry

LEADER-hanke ”Merikalastajan sanakirja”

Kalastajien haastattelu

Haastateltava: Pekka Kallio (s. 1948)

Haastattelija: Juhani Mellanoura

Haastattelun ajankohta: 10.8.2016

Tekstin purki ja litteroi ääninauhalla Juhani Mellanoura. Murreversio.

Aineistona MP3 digiäänite yhteensä noin 1 tuntia. Äänite on tallenteena Merikarvia-seuran arkistossa.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Pekka Kallio syntyi kalastajaperheeseen, mutta siirtyi merille töihin jo 17 ikäisenä. Aina Merikarvialla käydessään hän toimi kalastajien apumiehenä. Eläkkeelle jäätyään hän on innokas verkkokalastaja.

Kotipaikka

Heikki-isä ja hänen Vihtori isänsä kalasti. Vihtori oli semmonen niinko useat (täälläpäin): oli lehemä ja pari. Kyllä jonku verran viljeltii ko oli riihiki. Meillä oli kaks lehemää, ne vietii **Bärskerin suntin** yli, kahlaamalla. Kakarana käytii aina Elleitä, Bärskerin Olavin äidiltä, ostamas omenoita.

Siinä missä on mun kotopaikka on vanhat kämpät rauniot, siinä oli vanha *töyry*, mä löysin sieltä kerran rahan, siinä oli vuosiluku 1718. Se oli samalta vuodelta ko Kaale XII tapettii, se oli joku neljänneshillinkii. Mä en tie onko siinä ollu pitkää asukkaita. Siinä on ollu vanha kumpu.

Leetunojassa mulla oli pikkupoikana *kasseja*. Ja sitte siinä oli semmone **Haukilampi**. *Kassi* oli semmone, että se mahtu juur ojaa, se oli tehty kanaverkosta, emmä tie oliko siinä paljo *nieluu*. Jos siinä oli jonku muun kassi, ni — viiuh— se heitetii pois ojasta. Heti ko jäät lähti, ni *hauki* nousi. Ni hauet meni sinne *kutemaa*. Miten ne penikat voi siellä pärjätä, ko se kesällä kuivuu? Niitä nousi kymmeniä ellei satoja.

Pekka Kallion suvussa on kalastajia monessa polvessa.

Kuva: Juhani Mellanoura.

Rysillä

Isä ja Topi (isän veli) lopetti *rääkipyynnin* 50-luvun lopulla. Ei enää 60-luvun aluus käyty. *Silakkarysiä* meillä oli yks ja sitte oli Topilla, hän kalasteli Veleviikien, eli Tyykon ja Arvon kans. **Kauniilla kivillä** oli Topilla. **Marjakarista** tuli keväisin hyvin siikoja. **Mustaskives** meillä oli kans *rysä*. Täälä oli semmone periaate, jos joku toinen oli valamiiks *luodannu* paikan, ni ei siihen kukaa muu menny.

Mä lähdin *seilaamaan* jouluaattona -65, mä oli sillon 17. Isä kuoli -75. Hautajaisiin en päässy, olin sillon **Singaporessa**. Sitte mä olin **Kalifornian** mutkas, **La Pazissa**, ko äiti kuoli vuonna -80, mahdollisimman pitkällä. Sillon me lastattii meksikolais-japanilaisesta *kalapaatista kalmareita*. Ei se kalastus kauheesti kiinnostanu, mä olin sielä *heittämäs, kokemas ja vetämäs* ainako tulin kotii. Paskasta hommaa. Mun isä kalasteli 1960-luvun loppuun.

Sitte ko tuli *meriltä* kotona käymää ni aina koko kylä, kalastajat tartti ni ne pyysi mua kaveriks. Viimitteks olin Ruohon Erkin kans. Satuttii näkee Ruohon (Heikin) kauppas, ni hän sano heti, että ny mä varaan sun. Uudenmäen poikain kans olen ollu joskus vetämässä. *Ankkureita* oli niin perkeleesti. Oli 60-70 kilonen *peräankkuri*. Siinä oli vetämistä.

Friipyytiä ja kalakämppiä

Kakarana **Nöpelistä** haettii aina *friipyytiä*, juostii pitkin takarantaa, kiveltä kivelle. Ja sitte vielä **Marjakarista** ja **Saunakarista**. Juostii pitkin rantoja, hyvä ettei kaaduttu. Me löydettii pulloja ja laivoista heitettyjä lamppuja. Ja sitte paljo puutavaraa ko niitä hinattii siihen aikaan. Ja sitte sielä oli pulloja perkeleesti. Oli litteitä ja vihireitä, niitä oli paljo yhtee aikaa. Pullot kivitettii hajaalle. Mutta ne heitettii sen verran uloos ettei kukaa uimari loukkaa jalkojas.

Marjakaris, **Sandskeris** ja Saunakariss on ollu kalakämppä. Marjakarin ja **Sanskerin** kämpän mä muistan. Saunakariss kämppää mä en muista, on sielä vieläki montut, iso monttu niinko syvä *tulisuoja* armeijas. Se on rinteess. Siihen pääsee, ko tulee rantaa, ni pääsee kävelemää siihen *kivikehikkoo*. Siinä on ollu kämppää päällä. Mutta mä en muista kämppää siinä.

Nöpeli on yhtä *kiviaitaa* koko luoto. Siellä en ol ikinä nähäny *raunioo*. Siinä kasvaa kaks kauheeta kuusta. Olen ihimettelly miksei ne kaadu. Meneppä kattomaa, ni sielä menee kivien päällä ristii rastii niitä puiden juuria. Mä olen kyllä ihimettelly miten ne pysyy pystys, vaikka on iso tuulipinta-ala ja ko juuret menee kivien päällä. Se on niin kivinen luoto, että siellä on elukoita *minkkejä ja supeja*.

Mies mereen

Vanha-Johanssoni hukku (syksyllä 1932) ko hän oli Nikaniemen Antin kans rääkiss, oli laittamas *ruorii* perää. Ja oliko Antti menny panee konetta käymää. Siinä oli sitte iso *paaki* pystys *Wicktrömin* kymmissä. Ja oliko vaihde päällä, oliko se sitte ollu etee. Johanssoni oli ollu *taminan* päällä laittamas *mela* (*ruoripinnaa*) aamulla, ni hän oli horjahtanu, ko paatti lähti liikenteeseen. *Paaki* oli iso ja raskas ja tuli sielä jaloista. Sen saatto vahinkos lyödä päälle, ko hän nousi ylöös laittamaa *ruorii* perää. Hän oli

horjahtanu siinä, ko paatti lähti. Siinä on vaan pieni tila, ko seisotaa raskaan *peräsimen* kans. Antti joutu *prekaamaa* maihin ja *tyyräämää* airolla. Sitte oli vissii vähä sumu, kuulemma, niinko syksyllä pruukas olla. Sillon on kauhee homma tulla maihin **Krakreista**. Mäki olen ollu monta kertaa sielä faijan ja Topin kans. Mä tulin *merikipeeks*. Mutta piti vaa päästä. Ei tommonen *tappi* pysty mitää tekemää.

Mä *tipuin* kans joskus meree **Pölhön matalikolla**. Ei se ol ensimmäinen kerta ko mä olen tippunu paatista selevin päin. Saappaat jalaas ja paljo vaatteita. Se on täälä päin pahimpia kivikoita ja se on iso matala. Sielä oltii velipojan kans. Sielä me oltas molemmat jos hänki olis tippunu. Mä ajoin siihen kiveen, joka *holjas*. Mä näin kyllä ko *meri kaivo sillä kohtaa*. En tie mikä *pöllö* olin ko ajoin siihen paatin. Lensin perästä ja tipuin meree. Saappaat jalaas. Pääsin mä pinnalle tietysti. Samantien tulin paattii ko velimies ajo viereen.

Muikkua ja harjusta

Muikkuja pyydettiin keskeltä **Lankoslahtee**, ko vaa oli tarpeeks syvää. *Pohjatuulen päälle* tuli se muikku sinne. Kyllä me muikkuja saatii. Silakoitaki me saatiiin loppuajan. Silakan ja muikun pyynnin oli samoja verkkoja. Muikut meni omaan käyttöön. Silakkakaupalla mä kävin mopolla, panin *nelikon koppaan* silakoita ja lähädin myymään **Trolssin** kylää. Välimaan Erkki (mopolla kaupitteleva) meni mun edellä. Muikkuja ei ol näkyny enää aikoihin (*saaliskalana*).

Harjusta ei ol koskaa tullu näiltä vesiltä (**Pohjanranta**). Vären Mikko, meidän opettaja kansalaiskoulusta, vei meidät kerran **Ouraa**. Me kaikki mikkä oli kalastajien poikia olimme mukana. Meitä oli kalastajien poikia **Köörtilästä Kasalaa** asti. Lindholmin Lasse vei meitä Ouraa. Siellä oli harjuksia ja niitä mentii *lypsämää*. Me oltii kolomen neljäntoista, ko mentii **Kaddii**. Sielä oli Venerannan pojat. Ne oli saanu sitte jostain harjuksia. Mä en ollu ikinä kuulukkaa, että **Merikarvialta** harjuksia saadaa. Ei ollu kukaa puhunu mulle, ei edes vanhat kalastajakkaa puhunu että harjuksia saadaa. Ei sinne menty pelkästää kättelemää vaa mentii lypsämää.

Turskastamassa

Se oli -83, ko pyysin turskaa Sulon (Nikaniemen) kanssa. Sulo pyysi kaveriksi. Mä otin Vaasa Shippingiltä virkavapaata kesän. Saatii me parhaalla kertaa 900 kiloo, vähä ylitte. Meillä oli 38 turskaverkkoo, ne oli **Lopunkarin** takana. Samalla ko hän meni kokemaa *lohiryisiä*, samalla matkalla pantii verkot meree. Viiden aikaan aamulla lähädettiin, ehtoolla joskus tultii kahadeksan-yhydeksän aikaa. Ajettii sitte tuulen suojaa Ouran saaristoo. Ankkuri meree ja *ruvettii perkaa*. Kyllä siinä ny jonku verran tuli rahaa.

Turskakanta oli voimissaan vuonna 1980-luvun alkupuoliskolla. Liki kaikki kalastajat ryhtyivät kalastamaan turskaa joko siimalla tai verkoilla. Pekka Kallio otti kesällä 1983 virkavapaata merimiehen töistä ja kalasti kesän turskia. Kuva: Merikarvia-seuran arkisto.

Aina oli siikapyynnin, siikaverkoissa turska teki kauheen paketin. Siikaverkot hankki mennä rikki. Turskaverkko oli harvaa kierretetty, siitä tuli sitte nolla kuuskymmentä, mutta kyllä siihenki ittes pakettiin sai.

Paatit ja verkot kokkoon

Meillä oli Salosen Kallen tekemä *rääkipaatti*, mikä poltettiin joskus **Nuortenniemes**. Innola (pappi) makso siitä satasen, siihen aikaan. Siinä ulkopuolella on pieni kallioluoto. Se tervane rääkipaatti palo hyvin, joudutti vaa riisumaan *kölrauta*, kauheen paksu kölrauta ja kaikki rautaosat pois, ettei ne jääny kalliolle. Se oli vissi jo kolomekymmentä vuotta vanha ja päälleki. Se joka vuosi keväällä *kolitervattii* ni se palo hyvin. Ne katkasti tällai näi keskeltä. Laitettiin yhtee perä ja *fööri*. Nuortenniemen porukka löi sinne kaikkee romuu.

Meki poltettiin pikkupaatti **Pulttilanlahdella** yks juhannus. Siinä meidän rannan edes on yks *pintakivi*, ni siinä. Vanhoja silakkaverkkoja sinne sisälle, ni kyllä palo äkkii ko kaikki oli tervaa täynnä verkot ja paatti. Se oli joskus 70-luvulla. Ne oli pumpulilankasia silakkaverkkoja, joilla pyydettiin **Lankoslahdelta** muikkuja. Jumalauta ko pala kirkaasti!

Hiidensiltaan tapulikaupunki

Muistan ko vanhat miehet jutteli *tapulikaupungista*. Aksuki (Akseli Uusimäki) ko kävi hakemas maitoo, ni jutteli, että juutalaiset meinas perustaa **Hiidensillan matalikolle** tapulikapungin, että ne heittää sinne kiviä kauheesti. Kylä maar sitä ny on puhuttu vuosikymmeniä, pikkuhiljaa, että ne meinas perustaa sen sinne. Ja sitte ko Ouraa mennää, on kauhee röykkiö kiviä **Taliksiivista** päin **Riispyysee** ja **Kasalaa**. Mä olen ihmetelly, että onko joku *paiskonu* sinne kiviä. Ei siitä enää pitkä matka Hiidensiltaa ol. Siinä on tommosia kurkkupurkin kokosia kiviä muutamia kymmeniä metriä suuntaansa. Mä en tie onko ne (juutalaiset) aloottanu siitä. Mä en tie sille (matalikolle) nimee. Ko mä olen mennu perämoottorilla kerranki **Taliksiivii**, ko meillä oli verkkoja sielä. Ni mä peläästyin ja jouduin pysäämää perämoottorin, ettei vaa ota kiini.